

De tandenslager

Over het boek

Auteur: Ruth Verstraeten

Illustrator: Annelies Vandenbosch

Uitgeverij: Davidsfonds/Infodok

Over de makers

“De tandenslager” is **Ruth Verstraetens** derde kinderboek, opnieuw over kinderangsten en getypeerd door rijm en vaart. Ruth heeft ook een knutselatelier waar ze kinderfeestjes en workshops organiseert. In het verleden was ze knutseljuf in het onderwijs en te zien op VTM Kzoom als Knutsel Kaztaar.

Illustrator en designer **Annelies Vandenbosch** heeft een master in de audiovisuele kunsten. Ze maakt animatiefilms, en kinder- en jeugdboekenillustraties. Verder heeft ze een creatieve webshop. Een beetje vrolijkheid aan het leven toevoegen is daarbij telkens haar doel. Haar tekenstijl wordt soms vergeleken met die van Fiep Westendorp (bekend van de “Jip en Janneke”-reeks).

1. VOOR HET LEZEN

Dit boek gaat over durfal Kaat die nergens bang voor is. Behalve voor de tandarts. Helaas heeft ze een gaatje in haar tand dus kan een bezoekje niet langer uitgesteld worden. Kaat is inventief en komt op de dag van de afspraak met een rugbyhelm met ijzer ter bescherming voor haar mond de trap af. Haar ouders worden wanhopig, maar uiteindelijk kan de tand toch worden getrokken.

Dit boek gaat over de tandenslager, aldus de titel. Ook de cover laat weinig aan de verbeelding over. Of misschien net heel veel.

- Wat is een tandenslager volgens jou?
- Klinkt het eng of eerder cool?
- Zou jij bij de tandenslager willen langsgaan? Waarom wel/niet?

2. HET VERHAAL

2.1. Personages

Het boek vertelt het verhaal van Kaat.

- Wat kom je te weten over Kaat? (durfal, eigenwijs, bang voor de tandarts, inventief, luid)
- Welke eigenschappen staan centraal in het boek? (angsthaas zijn versus durver zijn)
- Hoe merk je dat Kaat bang is? (illustraties: gezichtsuitdrukkingen, duistere en grote schaduwen; gebruik van uitroeptekens en hoofdletters; woordkeuze: “botte beul”, “ticket naar de hel”, “paniek”; handelingen: verkleden, verstoppen, flauwvallen)
- Verandert dit tijdens het boek? (angst bouwt op met klein dipje bij de verkleedpartij om verder op te bouwen tot zwarte pagina om tot slot te verdwijnen)

- Hoe zit het met alles durven? Verandert dat? (schijnbaar op moment van tandartsangst, maar durf komt al snel weer terug als ze aan het einde door het verkeer laveert)
- Wat durft Kaat nog meer? (veel vormen van regels overtreden en niet gehoorzamen, stunt met de koe...)
- Hoe oud denk je dat Kaat is?
- Waaruit leid je dat af? (denk aan: taal: vrij complex soms – ouder, handelingen: huiswerk en gamen – ouder, en illustraties: palmboom op hoofd, vrij klein – jong tot zeer jong, naam Kaatje – maakt het weer jong)
- Maakt het voor jou uit hoe oud Kaat is en of dat min of meer overeenkomt met jouw leeftijd? Waarom wel/niet?
- Welke andere personages zijn er in het boek? (ouders en de tandarts)
- Wat weet je over hen? (vrij weinig, de ouders spelen een rol in het Kaatje-durfal-verhaal, want het zijn vooral hun regels die ze aan haar laars lapt, de tandarts heeft de hoofdrol in Kaatje-ik-ben-bang)
- Hoe worden de drie personages voorgesteld in de illustraties? (grappig, overdreven, groot)
- Past dit bij het verhaal? Waarom? (vanuit standpunt van Kaat, geeft zowel haar karakter als haar angst weer)

2.2. Stijl

“De tandenslager” is een groot boek met een uitgesproken kleurenpalet en drukke illustraties.

- Wat vind je van het formaat van het boek?
- Waarom zouden de makers voor een groot formaat hebben gekozen? (grote tekeningen werken goed voor overdrijvingen, prentenboeken zijn vaak groot om voldoende ruimte voor illustraties te geven, de titel kan veel groter en is zo indrukwekkender, boek valt op tussen andere boeken)
- Passen de illustraties bij het verhaal voor jou? In welke zin? (denk aan: schreeuwerig en wild zoals Kaat en de taal, veel contrast in kleur en grootte zoals het contrast tussen de bange en de stoere Kaat)
- Heb je er een idee van waarom voor de kleur geel is gekozen? (contrast met zwart zoals in verkeerslichtpalen, wespenpatroon – gevaar!, vorige boeken hadden ook een dominante kleur versus zwart dus nu een andere om de reeks te vervolmaken)

De schrijfstijl wordt gekenmerkt door rijm (net zoals in “Toen rups een vlinder werd”, maar dan consequent doorgedreven).

- Maakt dat het boek een lang gedicht? Of is er voor jou meer nodig om van een gedicht te spreken?
- Wat doet het rijm volgens jou? (denk aan: vaart toevoegen, humor, nadruk op de overdreven en verzonnen aard van het verhaal, handtekening van de auteur)
- Rijmen is niet eenvoudig als je een verhaal vertelt en het ook nog mooi wil houden. Waren er momenten waarop je dacht, “Hé, dit is echt leuk gevonden” of net, “Hé, dit is wel erg gewrongen” of klopt het gewoon niet?
- Had het boek zonder rijm gekund of verlies je dan iets?

2.3. Einde

Het hele boek werkt toe naar het grote bezoek bij de boze tandarts.

- Hoe loopt het af? (ze valt flauw, tand wordt intussen getrokken, ze fietsen “durfal-achtig” naar huis)
- Wat vond je van dit einde? Licht toe.
- Was dit het einde dat je verwacht had? Waarom wel/niet?
- Wat wordt door dit einde in de verf gezet? (dat Kaat niet veranderd is, ook al was ze even erg bang, en dat angst voorbij gaat hoe groot die ook is)

3. VERWERKING

3.1. Thema: angst

Het boek zoomt, letterlijk en figuurlijk, in op de angst voor de tandarts van Kaat.

- Wat maakt de tandarts zo eng? (denk zowel aan de woorden als de illustraties)
- Hoe noemt Kaat hem? (tandenslager)
- Wat vind je van deze vergelijking? Wat klopt er? En wat niet?
- Maakt deze vergelijking de tandarts enger?

- Kan je nog angstaanjagende vergelijkingen voor de tandarts bedenken?
- Kan je je de tandarts ook anders voorstellen? Denk hierbij aan andere aspecten van het beroep zoals genezen, microben verwijderen, beestjes vangen, werken aan tanden, tanden proper maken. (suggesties: brandweerman, ghostbuster, leeuwentemmer, loodgieter)
- Wat als de auteur voor één van deze niet-enge vergelijkingen had gekozen? Hoe was het verhaal dan gelopen?

3.2. Recensies

“Zij is natuurlijk een brutaal meisje – wat had je verwacht? – maar durft niet naar de tandarts. Dat lost ze op haar eigen manier op, door een rugbypak met bijhorende helm aan te trekken. Toch valt ze nog flauw bij de tandarts, en wanneer ze bijkomt, is haar tand getrokken. Erg bemoedigend voor kinderen die bang zijn van de tandarts lijkt me dat flauwvallen niet. Pedagogisch lijkt me dat je hier meer had kunnen uithalen, wanneer je toch expliciet stelt dat je eigentijdse boeken rond angsten wil schrijven. Impliciet wordt er ook een link gelegd tussen ‘ondeugend zijn’ en ‘slecht je tanden poetsen’. Naast het feit dat dat wat vergezocht is, lijkt het me dat kinderen die nu eenmaal slechte tanden hebben zich niet willen identificeren met het hoofdpersonage.” (Tinne Geuens op Pluizer.be)

- Krijg je door dit boek te lezen meer schrik van de tandarts?
- Denk je dat Kaat een slechte tand heeft omdat ze ondeugend is?
- Zou Kaat ook een slechte tand hebben gehad als ze een braaf meisje was geweest?
- Of gaat de recensent hier te ver en hebben die twee zaken niets met elkaar te maken?

“Het eigenzinnige van Kaatje zal veel kinderen aanspreken. Een fijn boek om kinderen voor te bereiden op een bezoekje aan de tandarts. Het lijkt allemaal wat spannend en eng, maar uiteindelijk valt het allemaal best mee.” (Sandra Hutchison op indeboekenkast.be)

- Ook hier is er een mening over de invloed van het boek op echte tandartsbezoekjes. Deze keer positief. Is dit boek inderdaad een goede voorbereiding op de tandarts? Waarom wel/niet?
- Kaatje wordt hier “eigenzinnig” genoemd. Eerder in de recensie staat er ook “een bijdehand meisje met een hoop lef.” Kan je je vinden in deze beschrijving? Of toch eerder in die van Tinne?

3.3. Creatieve verwerking: recensie

MATERIAAL

- pen en papier
- zwarte en gele stiften/kleurpotloden

Als afsluiter laat je juryleden per twee een recensie schrijven. Je kan aandacht besteden aan de twee aspecten die in de voorgestelde besprekingen aan bod zijn gekomen maar het ook over de illustraties of het rijm hebben bijvoorbeeld. Om het helemaal compleet te maken kan je ervoor kiezen om de recensie in de stijl van het boek te schrijven. Daarvoor heb je de keuze uit: in zwarte en geel schrijven, grote/kleine letters gebruiken, veel uitroep-tekens, overdrijvingen, vergelijkingen en eventueel zelfs een tekening erbij.

3.4. Creatieve verwerking: verhaalvervolg

MATERIAAL

- pen en papier

Stel, Kaatje valt niet flauw. Hoe zou het verhaal dan verder gegaan zijn? Schrijf samen een verhaal op rijm. Om het extra spannend te maken kan je één iemand laten beginnen met vier regels (waarvan regel 2 en 4 rijmen). Die worden doorgegeven aan persoon 2 die er vier aan toevoegt. Vervolgens krijgt persoon 3 enkel de regels van persoon 2 te zien, enz. Op het einde lees je als groep je volledige verhaal/gedicht. Je kan dit op ambachtelijke wijze met een blaadje papier doen waarbij je telkens een stukje omvouwt. Bij digitale versies worden de nieuwe regels telkens naar één persoon en de begeleider gestuurd. Zo heeft die laatste de hele tekst om op het einde te delen met iedereen.